

Overweging: 33e Zondag door het jaar

Thema: Lees de tekenen

Lezingen: Daniël 12,1-3 en Marcus 13,24-32

Zondag 17 november 2024 René Hornikx

Goede mensen,

De schriftlezingen van vandaag klinken onheilspellend. De boodschap die als eerste opklinkt uit deze verhalen is dat mensen in nood verkeren en geen uitzicht meer hebben en zien.

Beide verhalen, zowel het verhaal van de profeet Daniël (150 voor Christus) als het verhaal van de evangelist Marcus (ruim 200 jaar later) zijn geschreven in perioden van grote rampen en de wanhoop die daaruit opklinkt.

Het verhaal van Marcus is sterk gekleurd door de gebeurtenissen rond 70 na Christus. In dat jaar werd de heilige stad Jeruzalem met zijn tempel verwoest. Binnen het jonge christendom doen zich hevige conflicten voor en er is een bloedige vervolging van de Jezus-beweging. Het is één en al ellende wat ze meemaken. De verwoesting van de tempel bijvoorbeeld was een schok voor de gelovigen van toen. Een wrede verstoring van hun gelovig leven. Voor veel gelovigen in Jezus' dagen was de tempel juist het centrale middelpunt, het fundament van hun geloof. Het was het teken bij uitstek van Gods aanwezigheid bij zijn uitverkoren volk. In de tempel werd het geloof gevierd. De tempel bood houvast en veiligheid. Daar voelden mensen zich veilig.

We mogen een vergelijking trekken met grote rampen in ons land in het verleden. Ik denk aan de brand in mei 2000 in Enschede. Een hele stadswijk vernield. Huizen waar mensen thuis waren, rust vonden en houvast, werden in een serie explosies met de grond gelijk gemaakt. Gebouwen waar mensen samenkwamen om verhalen te vertellen, elkaar hoop te geven, op te beuren en te ontspannen waren in een klap weg.

Een half jaar later, de brand in januari 2001 in café 't Hemeltje in Volendam. Voor veel mensen ging letterlijk het licht uit en hulde de toekomst zich in nevelen van rook.

Oorlogen in de wereld van vandaag waarover we veel horen, waar de bevolking alle houvast en zekerheid is verloren: in de puinhopen in Gaza kijkt een kind huldig naar zijn dode ouders. In een serie van landen zien we ontredde door oorlog: Syrië, Jordanië, Yemen, Oekraïne, Soedan hier zien we dagelijks beelden van mensen die de wanhoop nabij zijn.

Natuurgeweld dit jaar in het oosten en zuiden van Europa en in het Zuid-Oosten van Amerika.

Je ziet mensen staan met de handen in de lucht, angst in hun gelaat en een vraagtekens in hun ogen. Je hoort het aan het huilen en het schreeuwen om hulp. Is er nog hoop? Is er iemand die ons helpt? Waar blijft God?

Marcus maakt, om zo'n ramspoed in woorden te vangen, gebruik van beelden uit de natuur. De natuurlijke lichten gaan uit: de maan, de sterren en de zon verduisteren en verdwijnen. Duisternis heerst. Dood heerst. Het is een beeld dat symbolisch tot uitdrukking brengt dat voor mensen het licht uit gaat, de toekomst weggeslagen is en alle mooie dromen in rook zijn opgegaan. We herkennen het ook heel dicht bij ons, bij mensen die een slecht bericht krijgen van een arts. Je hoort mensen zeggen: "Ik zie het niet meer zitten! Er is geen toekomst meer! Ik ben door God en iedereen verlaten. Wat moet ik hier nog in deze wereld?". Je ziet de angst in een traan die over iemands wang rolt.

Bij zulke gebeurtenissen kun je op twee manieren reageren. Je kunt je ogen en je oren ervoor sluiten en doen alsof je niets hebt gehoord of niets hebt gezien, alsof er niks aan de hand is. Dan hoef je ook niets te doen, niet te helpen. Dat was toen zo en nu ook nog zo. Dit zijn de ontkenners, de vals nieuws verspreiders.

Maar je kunt ook tot je laten doordringen wat mensen meemaken en daar lering uit trekken. Dat laatste wil Marcus. Hij wil ons aan de hand van nare gebeurtenissen een hoopvolle boodschap laten zien. Hierbij horen alle hoopvolle mensen.

Marcus zegt: "Kijk om je heen, maar verkijk je niet. Te midden van veel negatieve dingen die je doen geloven dat het eind van alles nabij is, te midden van dat alles, is er ook het nodige positieve. Volop dingen die je blij kunnen maken en hoopvol doen stemmen". Marcus gebruikt hiervoor het beeld van een boom. "Aan het eind van de winter, wanneer het lente gaat worden zie je zijn twijgen zacht worden. Je ziet dat aan de schijnbare dode boom in de winter toekomst zichtbaar wordt. Als je de zachte uitlopers ziet, dan weet je dat de lente in aantocht is. Het wordt weer zomer en de boom zal een rijke oogst geven." In alle duisternis is er ook licht.

Bij allerlei verdrietigs is er, vaak tegen de verdrukking in, ook een andere werkelijkheid te zien.

Na de vervelende gebeurtenissen in Enschede en Volendam, overstromingen enkele jaren geleden in Limburg en in alle oorlogsgebieden waren en zijn hoopvolle tekenen te zien.

Mensen die voor elkaar klaar staan, elkaar helpen. Mensen die altijd met de rug tegen elkaar stonden, werken nu samen om te redden wat te redden valt en te helpen waar nodig. Vreemden worden vrienden. Waar alle hoop verdween, komt er nieuwe toekomst. Wel anders dat ooit gedroomd, maar niet minder boeiend en hoopgevend.

Bij allerlei vervelende dingen die op deze plekken gebeurden, en bij alles wat mensen daar heeft ontmoedigd, is er ook veel goedheid en trouw tussen mensen en zie je dat ze elkaar overeind houden en door moeilijke periodes heen slepen.

Bij allerlei vervelende dingen die ieder van ons in zijn dagelijks leven meemaakt, waar anderen je leven dreigen te verpesten, is er ook veel goedheid.

Elkaar oog geven voor het goede, en voor de goedheid die er onder mensen is in welke situatie dan ook, is het huiswerk dat Marcus ons vandaag meegeeft. Leer elkaar kijken met hoopvolle ogen.

Als onze geloofsgemeenschap Augustinus op een oude knoestige boom lijkt, zullen we als gelovige mensen, moeten blijven zoeken naar de twijgen die al zacht worden en in de kale winter blijven geloven in de volle zomer.